

Duurzame landbouw –
Gezond voedsel - Vitaal platteland

Grondgebonden melkveehouderij

Frits van der Schans
Eric Hees
Carin Rougoor

Nadere informatie: 06 5380 5381 / fvanderschans@clm.nl

Vragen mbt grondgebondenheid

- Beoordeling LEI-rapport “Scenario's voor grondgebondenheid” (De Koeijer e.a. 2014)
- Definitie van grond bij het bedrijf in gebruik
- Beoordeling varianten grondgebondenheid
- Definitie mestverwerking

Beoordeling LEI-rapport (1)

- Drie type varianten zijn vergeleken:
 - Fosfaatoverschot per ha
(50, 80 en 100 kg per ha)
 - Graasdierereenheden per ha
(3 GDE per ha)
 - Mestverwerking obv plaatsingsruimte
(20%, 50%, 80%)

Beoordeling LEI-rapport (2)

Geen goede vergelijking

- Variant 3GDE geldt voor ALLE BEDRIJVEN
- Andere varianten alleen voor UITBREIDERS

Resultaat

- Variant 3GDE is PER DEFINITIE economisch ongunstig

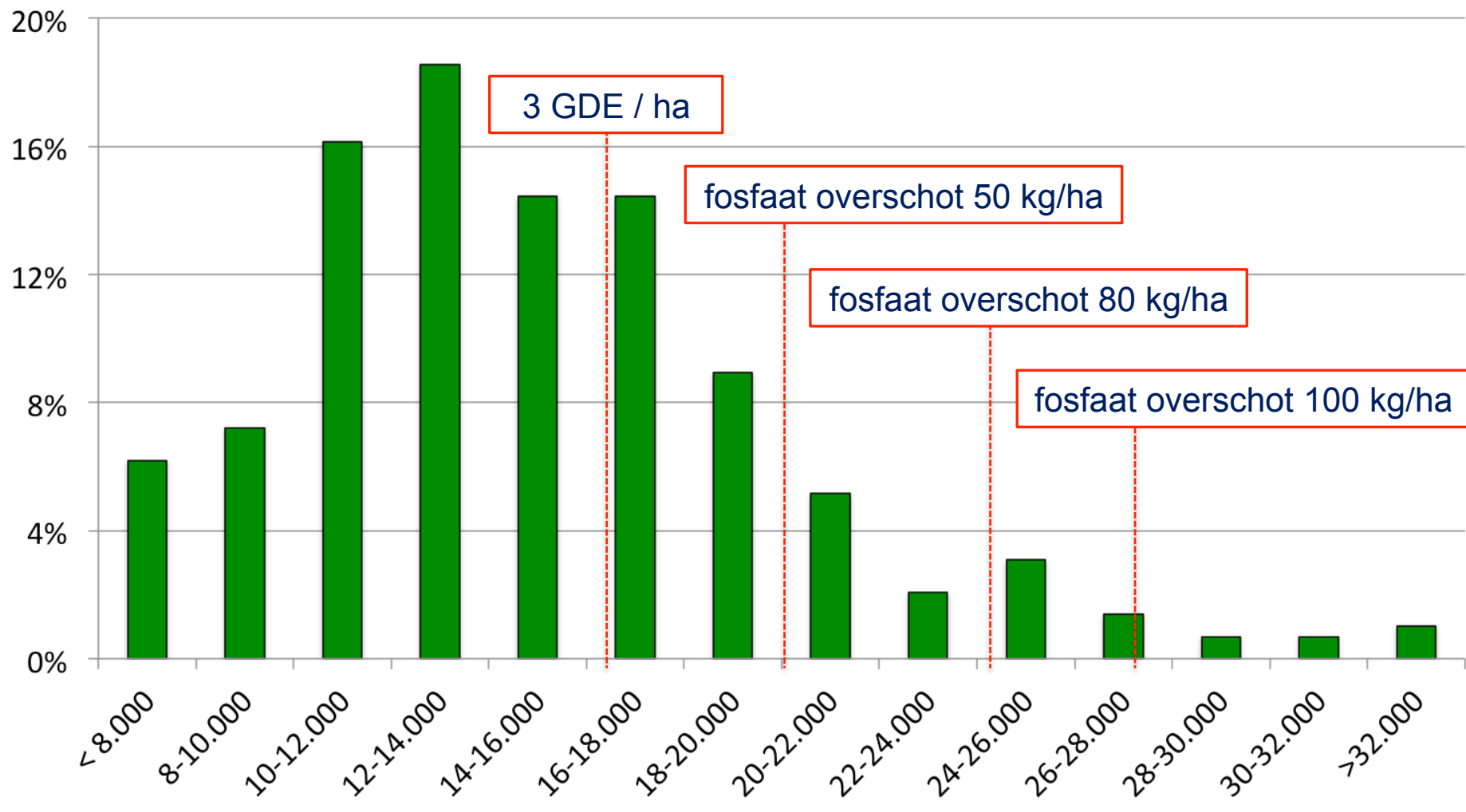
Beoordeling LEI-rapport (3)

Te beperkte range van varianten

- Scherpste variant fosfaatoverschot zorgt voor meer dan 1,5x zoveel mestproductie als bedrijfseigen gebruikruimte
- *Zie plaatje volgende pagina*

Beoordeling LEI-rapport (4)

Verdeling melkveebedrijven naar intensiteit (kg melk / ha)

Beoordeling LEI-rapport (5)

Te beperkte range van varianten

- Scherpste variant fosfaatoverschot zorgt voor meer dan 1,5x zoveel mestproductie als bedrijfseigen gebruiksruijnte

Resultaat

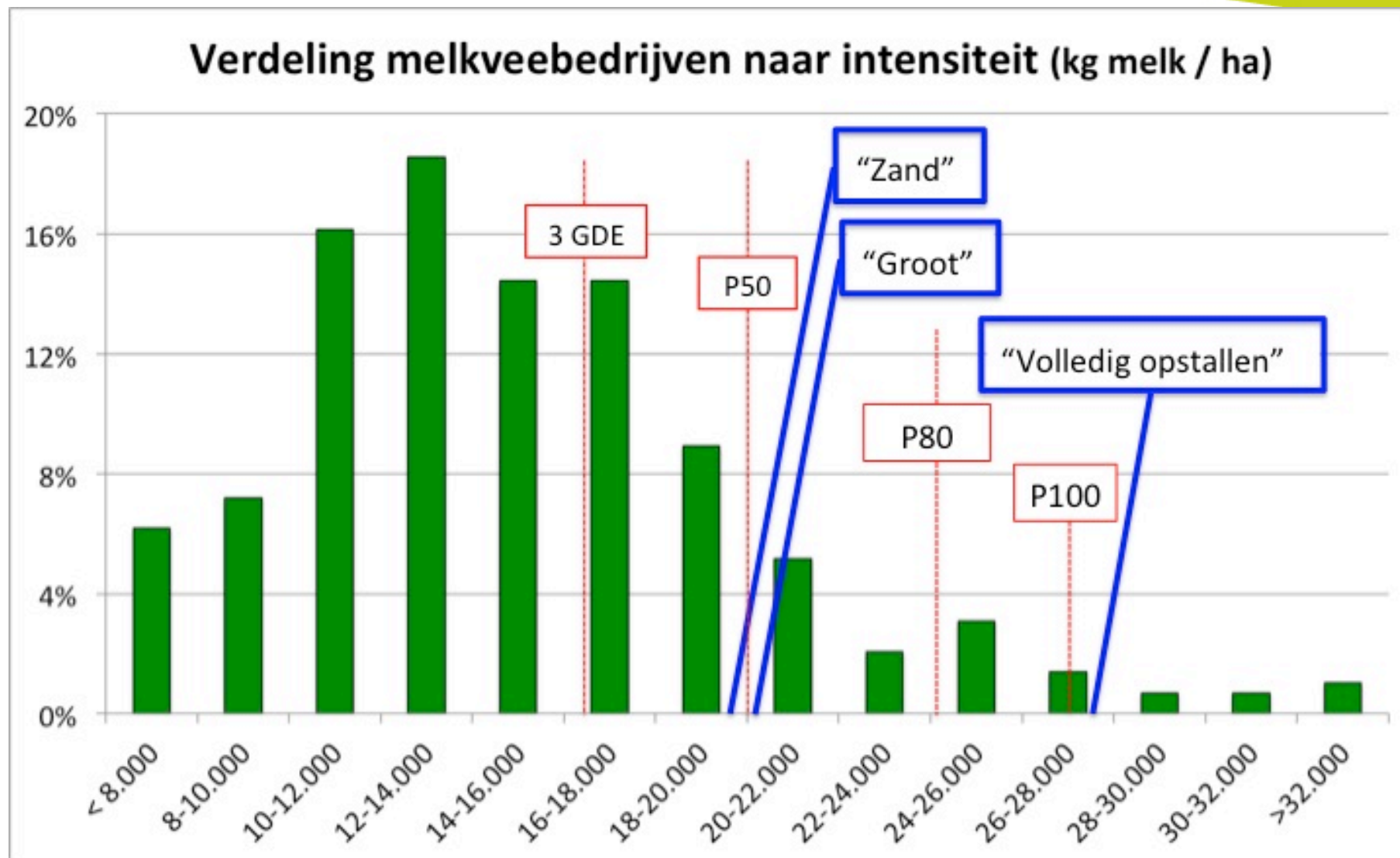
- Geen van de varianten zorgt voor 100% grondgebondenheid voor wat betreft mest

Beoordeling LEI-rapport (6)

Vergelijking met 'standaard-bedrijven'

- 'Standaard-bedrijven' zijn even groot tot meer dan 2x zo groot dan gemiddeld
- 'Standaard-bedrijven' zijn 30% intensiever tot 2x zo intensief dan gemiddeld
- *Zie plaatje volgende pagina*

Beoordeling LEI-rapport (7)

Beoordeling LEI-rapport (8)

Vergelijking met 'standaard-bedrijven'

- 'Standaard-bedrijven' zijn even groot tot meer dan 2x zo groot dan gemiddeld
- 'Standaard-bedrijven' zijn 30% intensiever tot 2x zo intensief dan gemiddeld

Niet-representatieve vergelijking

- Ernstige overschatting van negatieve effecten van grondgebondenheid

Beoordeling LEI-rapport (9)

Mestverwerking obv plaatsingsruimte

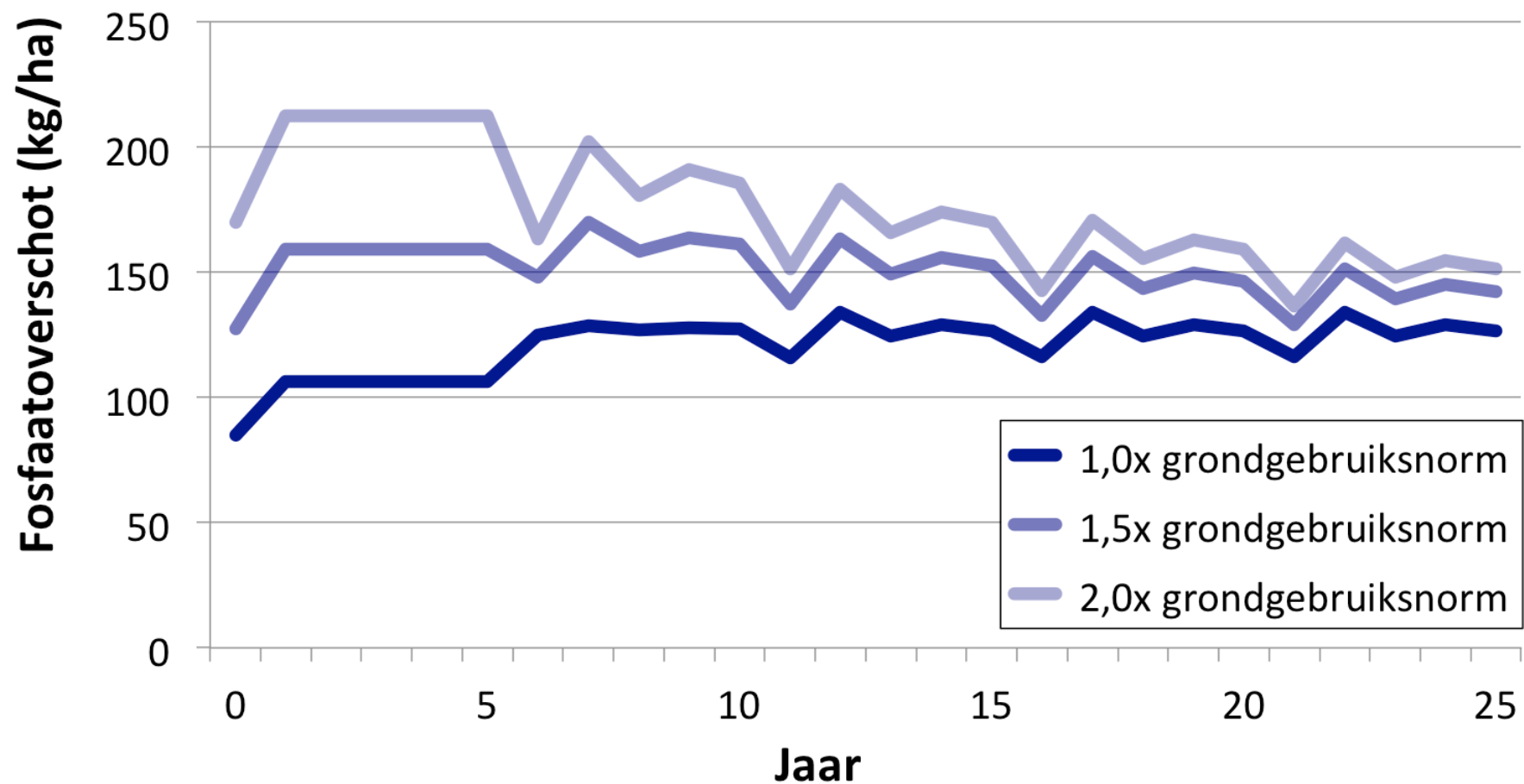
- Ook (zeer) intensieve bedrijven mogen mest verwerken, bij varianten 20%, 50% en 80% mestverwerking

Resultaat

- Bij variant mestverwerking volgens definitie LEI-rapport is in eerste instantie **grondloze groei mogelijk**

Beoordeling LEI-rapport (10)

**Fosfaatoverschot 3 bedrijven bij 50% mestverwerking
en 25% groei in jaar 1, 6, 11, 16 en 21**

Beoordeling LEI-rapport (11)

Overig

- Potentiele groei niet berekend; dus kans op overschrijden fosfaatplafond onderschat
- Effecten van het voerspoor zijn maximaal positief ingerekend
- Voordelen grondgebondenheid (economisch en anderszins) niet in kaart gebracht

Definitie van grond in gebruik (1)

Grond volgens Meststoffenwet

- Grond in eigendom
- Pacht grond
- Huur grond
- Grond met een grondgebruikersverklaring
- Grondgebruikersverklaring heeft voor- en nadelen

Definitie van grond in gebruik (2)

Voordelen grondgebruikersverklaring

- Afsluitbaar op alle grond in NL
- Eenvoudig en flexibel

Nadelen grondgebruikersverklaring

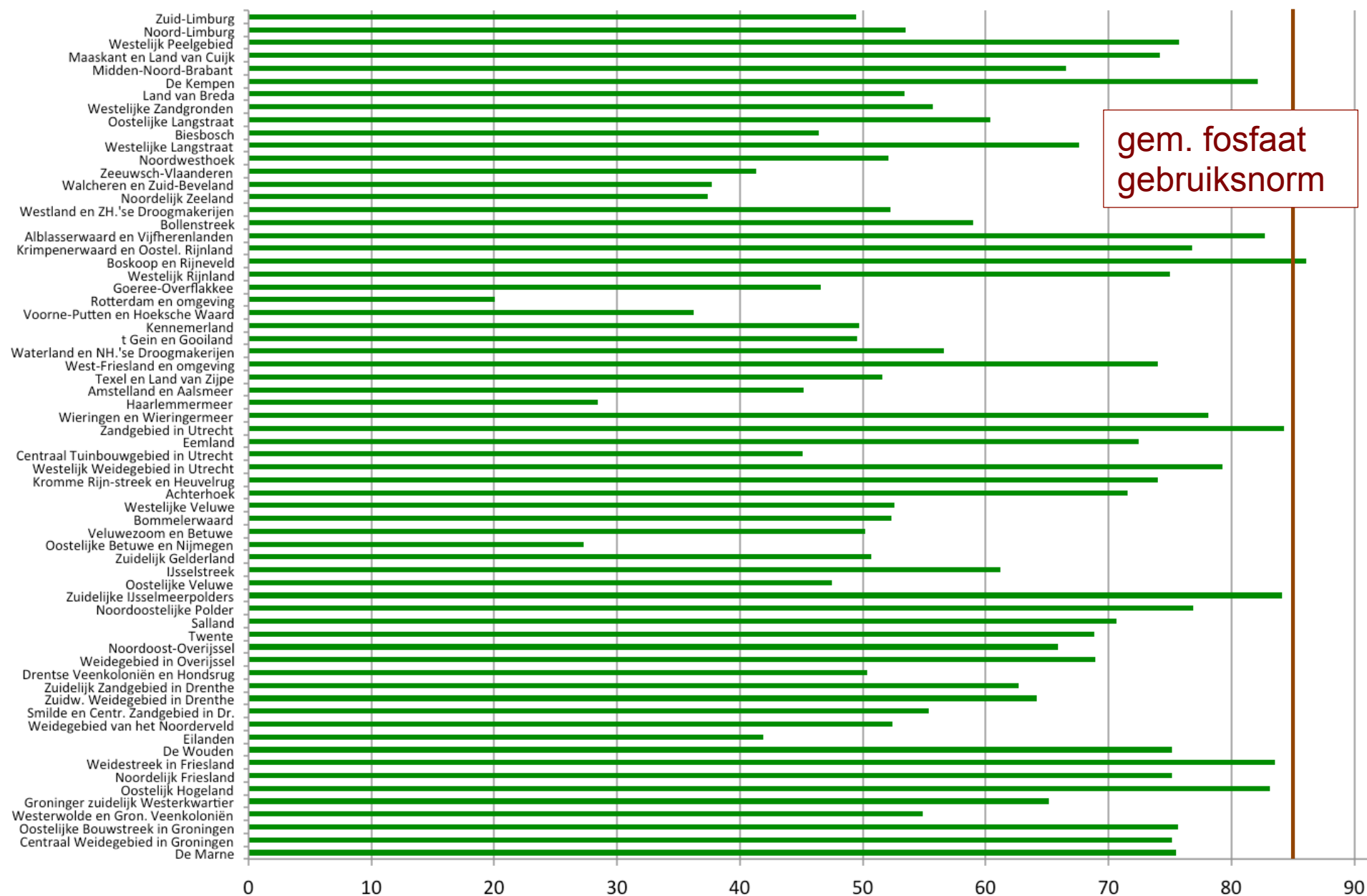
- Volledige zeggenschap over grond
- Fiscale consequenties eigenaar
- Sluit mest-bodem-voer kringloop niet
- Mesttransport door NL (overlast, fraude)

Definitie van grond in gebruik (3)

Voorstel: Voer-Mest-Overeenkomsten

- Afsluitbaar op alleen gras- en maïsland (sluiting mest-bodem-voer kringloop)
- Eigenaar grond blijft als gebruiker verantwoordelijk
- Meerjarige overeenkomsten tbv structurele grondgebondenheid
- Is er voldoende grond in de directe omgeving beschikbaar?

Fosfaat excretie melkvee (kg per ha gras & voedergewas)

Definitie van grond in gebruik (7)

Conclusie

- Binnen 15 km van elk melkveebedrijf is voldoende mestplaatsingsruimte (grasland en land met voedergewassen) voor alle dierlijke mest
- Voer-mest-overeenkomsten kunnen ten opzichte van grondgebruikersverklaringen grote voordelen hebben

Beoordeling varianten (1)

Keuze varianten

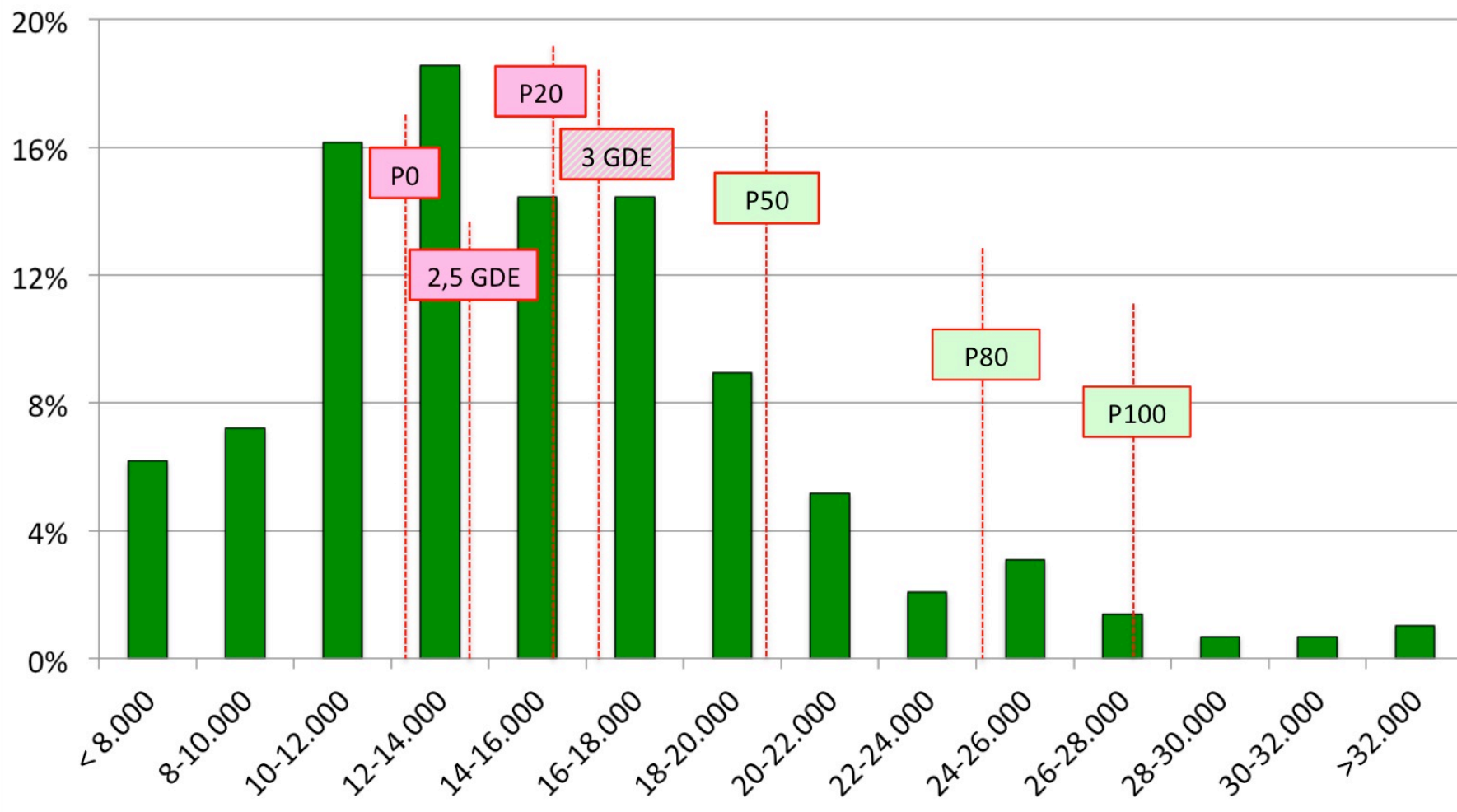
- Varianten LEI-rapport
- Variant 3 GDE/ha voor alleen uitbreiders
- Varianten met scherpere normen dan in LEI-rapport
- Varianten met voer-mest-overeenkomsten (gras+maïs) ipv grondgebruikersverklaringen

Beoordeling varianten (2)

Variant	Definitie grond	Definitie variant	LEI?
P50	Meststoffenwet	max 50 kg fosfaatoverschot/ha	ja
P80	Meststoffenwet	max 80 kg fosfaatoverschot/ha	ja
P100	Meststoffenwet	max 100 kg fosfaatoverschot/ha	ja
3GDE	Meststoffenwet	max 3 graasdiereenheden/ha	Ja
P20%	Meststoffenwet	bij groei: mestverwerking max 20% plaatsingsruimte	ja
P50%	Meststoffenwet	bij groei: mestverwerking max 50% plaatsingsruimte	Ja
P80%	Meststoffenwet	bij groei: mestverwerking max 80% plaatsingsruimte	Ja
2,5GDE	Meststoffenwet	max 2,5 graasdiereenheden/ha	Nee
3GDE	Meststoffenwet	max 3 graasdiereenheden/ha	Nee
P0 = P0%	Meststoffenwet	max 0 kg fosfaatoverschot/ha - 0% mestverwerking	Nee
P20	Meststoffenwet	max 20 kg fosfaatoverschot/ha	Nee
3GDE	Gras + maïs	max 3 graasdiereenheden/ha	Nee
P0 = P0%	Gras + maïs	max 0 kg fosfaatoverschot/ha - 0% mestverwerking	Nee
P20	Gras + maïs	max 20 kg fosfaatoverschot/ha	Nee

Beoordeling varianten (3)

Verdeling melkveebedrijven naar intensiteit (kg melk / ha)

Beoordeling varianten (4)

Referentie

- Na melkquota maar met *Melkveewet*
- Zonder AMvB grondgebondenheid
- Biedt ruimte voor aanzienlijke groei met overschrijding fosfaatplafond als gevolg
- Negatief effect voor milieu (broeikasgassen, ammoniak en waterkwaliteit), weidegang en circulaire economie

Beoordeling varianten (5)

Varianten LEI (groen)

- Beperken groei nauwelijks, behalve 3GDE (alle bedrijven)
- Variant 3GDE heeft positief effect op alle thema's tov referentie
- Variant P20% is licht positief
- Andere varianten hebben geen effect tov referentie

	Binnen fosfaatplafond?	Broeikasgasemissie	Ammoniakemissie	Waterkwaliteit	Weidegang
Referentie '14	nee	toename	toename	afname	afname
Score tov referentie (grond obv "Meststoffenwet")					
P0	ja	++	+++	++	+
P20	nee	+	+	+	0
P50	nee	0	0	0	0
P80	nee	0	0	0	0
P100	nee	0	0	0	0
2,5 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	nee	+	+	+	0
P0%	ja	++	+++	++	+
P20%	nee	+	+	+	0
P50%	nee	0	0	0	0
P80%	nee	0	0	0	0
Score tov referentie (grond obv "voer-mest-overeenkomsten")					
3 GDE	wsl	+	++	+	++
P0 = P0%	ja	++	+++	++	++
P20	wsl	+	++	+	++

Beoordeling varianten (6)

Overige varianten (roze) grond conform Mestwet

- Varianten P0=P0% en 2,5GDE zijn duidelijk positief ten opzichte van referentie, mede door beperkte groei
- Als alleen aan uitbreiders eisen worden gesteld, zijn varianten P0=P0% en 2,5GDE het meest duurzaam

	Binnen fosfaatplafond?	Broeikasgasemissie	Ammoniakemissie	Waterkwaliteit	Weidegang
Referentie '14	nee	toename	toename	afname	afname
Score tov referentie (grond obv "Meststoffenwet")					
P0	ja	++	+++	++	+
P20	nee	+	+	+	0
P50	nee	0	0	0	0
P80	nee	0	0	0	0
P100	nee	0	0	0	0
2,5 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	nee	+	+	+	0
P0%	ja	++	+++	++	+
P20%	nee	+	+	+	0
P50%	nee	0	0	0	0
P80%	nee	0	0	0	0
Score tov referentie (grond obv "voer-mest-overeenkomsten")					
3 GDE	wsl	+	++	+	++
P0 = P0%	ja	++	+++	++	++
P20	wsl	+	++	+	++

Beoordeling varianten (7)

Overige varianten (roze) voer-mest-overeenkomsten

- Bij varianten 3GDE, P0=P0% en P20 blijft melkveehouderij (waarschijnlijk) binnen fosfaatplafond met gunstige effecten tov referentie
- Variant P0=P0% (zonder mestverwerking) is meest duurzaam

	Binnen fosfaatplafond?	Broeikasgasemissie	Ammoniakemissie	Waterkwaliteit	Weidegang
Referentie '14	nee	toename	toename	afname	afname
Score tov referentie (grond obv "Meststoffenwet")					
P0	ja	++	+++	++	+
P20	nee	+	+	+	0
P50	nee	0	0	0	0
P80	nee	0	0	0	0
P100	nee	0	0	0	0
2,5 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	ja	++	+++	++	+
3,0 GDE	nee	+	+	+	0
P0%	ja	++	+++	++	+
P20%	nee	+	+	+	0
P50%	nee	0	0	0	0
P80%	nee	0	0	0	0
Score tov referentie (grond obv "voer-mest-overeenkomsten")					
3 GDE	wsl	+	++	+	++
P0 = P0%	ja	++	+++	++	++
P20	wsl	+	++	+	++

Beoordeling varianten (8)

Conclusie LEI-varianten

- Qua duurzaamheid is 3GDE (alle bedrijven) duidelijk beste optie
- Alleen variant P20% (mestverwerking) beperkt groei en bevordert duurzaamheid
- Andere varianten dragen niet wezenlijk bij aan grondgebondenheid en duurzaamheid

Beoordeling varianten (9)

Conclusie overige varianten

- Varianten 2,5GDE (Mestwet) en $P0=P0\%$ (Mestwet of gras+maïs) blijven binnen fosfaatplafond en zijn duurzamer
- Alle varianten met voer-mest-overeenkomsten dragen (sterk) bij aan weidegang en regionale kringloop

Definitie mestverwerking

Opties definitie mestverwerking

- Conform LEI-onderzoek (De Koeijer ea 2014)
- Gerelateerd aan melkveefosfaatreferentie

Volgens LEI (1)

Bedrijven mogen **bij uitbreiding van de melkvee-fosfaatproductie** slechts een **deel van de extra fosfaat verwerken**. Dat deel wordt **gerelateerd aan de hoeveelheid grond** (fosfaatplaatsingsruimte) die **het bedrijf in het voorgaande jaar in gebruik had**. Het overige deel moet worden geplaatst op grond waarover het bedrijf beschikt.

Volgens LEI (2)

Consequenties

- In eerste instantie is grondloze groei mogelijk met $x\%$ van de grondgebruiksruimte in jaar 0
- Alle bedrijven 'groeien' op termijn naar elkaar toe qua intensiteit
- Uiteindelijke gemiddelde intensiteit is **$(100 + x)\% * \text{grondgebruiksnorm}$**
(zie plaatjes)

Obv melkveefosfaatreferentie (1)

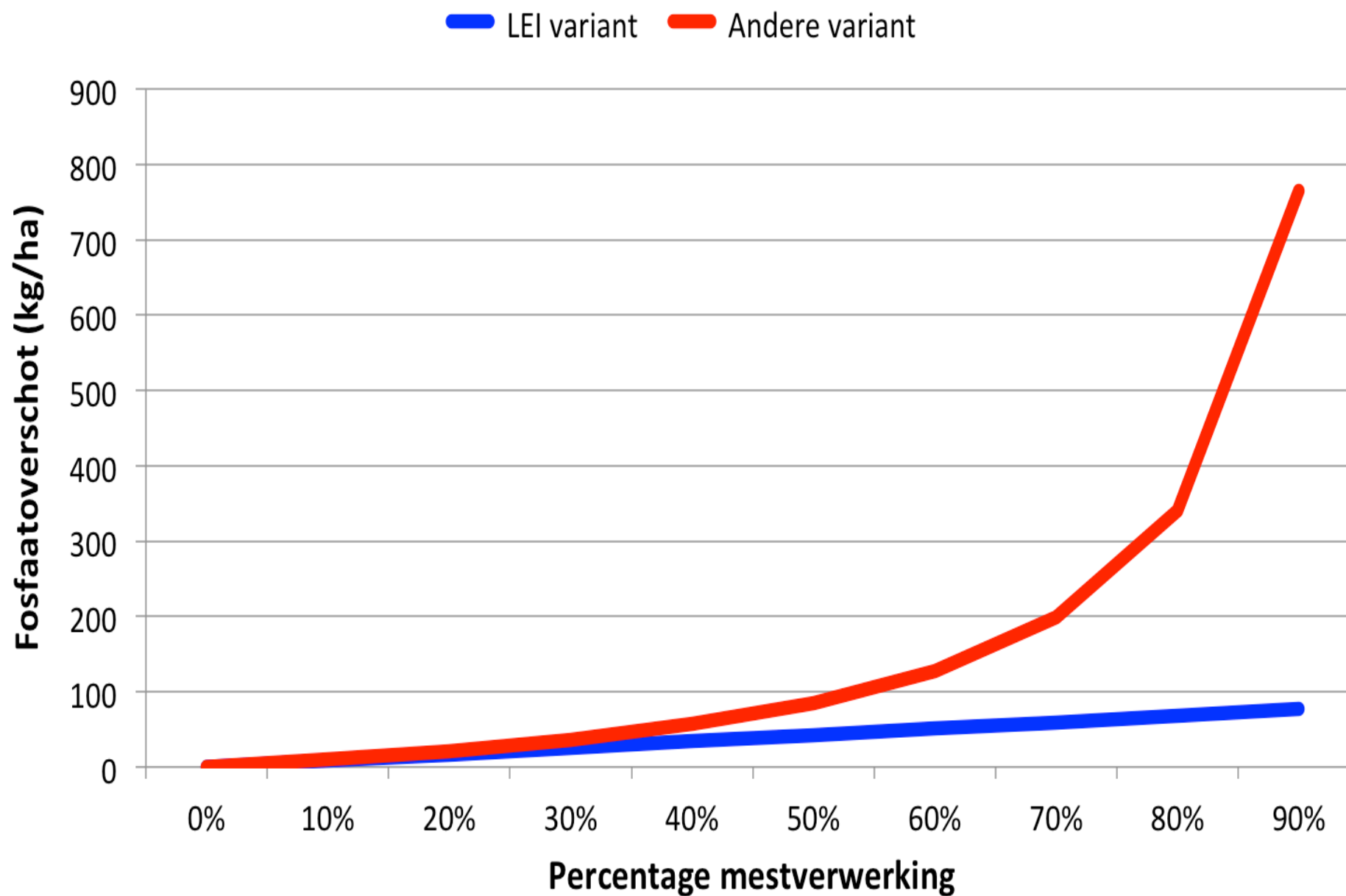
Van de **extra mest boven de melkvee-fosfaatreferentie** (of de grondgebruiksnorm als de referentie 0 is) mag **een deel worden verwerkt**

Obv melkveefosfaatreferentie (2)

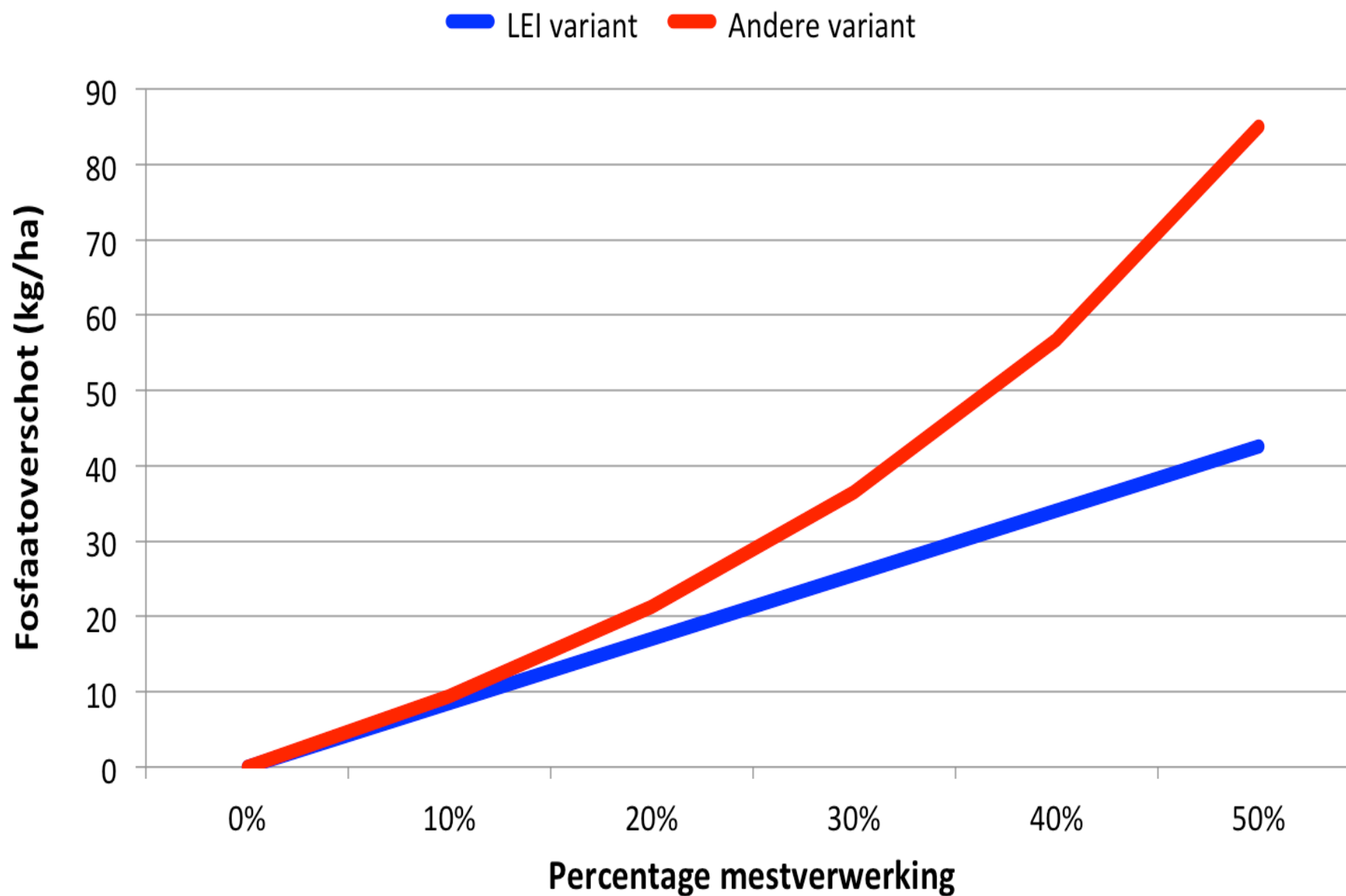
Consequenties

- Volledig grondloze groei is niet mogelijk; altijd hoeveelheid mestverwerking nodig
- Alle bedrijven 'groeien' op termijn naar elkaar toe qua intensiteit
- Uiteindelijke gemiddelde intensiteit is **grondgebruiksnorm / (100 – x)%**
(zie plaatjes)

Uiteindelijke 'gemiddelde fosfaatoverschot'

Uiteindelijke 'gemiddelde fosfaatoverschot'

Conclusie

- Voor mestverwerking gelden verschillende definities (LEI en melkveefosfaatreferentie); de effecten obv deze definities lopen sterk uiteen
- Tot 20% mestverwerking sturen beide varianten richting grondgebondenheid
- Boven 20% mestverwerking draagt definitie obv melkveefosfaatreferentie steeds minder bij aan grondgebondenheid